МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — ОКТЯБРГА!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 216 (4675).

1 НОЯБРЬ ЧОРШАНБА 1972 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

ТАШАББУСКОРЛАРНИНГ УЛКАН МУВАФФАҚИЯТИ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МУХБИРЛАР ПОСТИ «ЎЗБЕКИСТОН ССР БЕШ ЙИЛЛИГИ» СОВХОЗИДАН ХАБАР ҚИЛАДИ

Ленин орденли «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози пахтакорлари улкан муваффақиятни қўлга киритдилар. Зиммаларига олган социалистик мажбурият шараф билан бажарилди. Қабул пунктларига 15 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширилди. Бу планда белгиланганидан 2,8 минг тонна кўпдир.

Совхоз механизаторлари пахта йиғим-терими олдидан машиналарни унумли ишлатиш, бу йил машиналар билан кўплаб пахта териб олиш ташаббусини бошлаб берган эдилар. Улар икки қаторли машиналарда 100 тоннадан пахта теришни мақсад қилиб қўйишди. Азамат механизаторлар ўз сўзларининг устидан чиқиш, далаларда техникани юксак унум билан ишлатиш йўлида астойдил меҳнат қилдилар.

Пахта терими қизғин тус олган кунларн қабул пунктларига 8-9 процент миқдорида пахта топширилди. Давлат плани қисқа муддатда шараф билан бажарилди. Теримни уюшқоқлик билан ўтказишда ташаббускор механизаторлар ғайрат-шижоат кўрсатдилар. Натижада «зангори кема» бункерларидан 14 минг тоннадан ортиқ пахта тўкилди. Ҳар бир терим машинаси билан 140 тоннадан ортиқ пахта терилди.

Совхоз пахтакорлари шу кунларда давлатга пахта топширишни давом эттириб, кузги-қишки тадбирларни ҳам кўриб қўймоқдалар.

УМУМХАЛҚ МУСОБАҚАСИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 55 йиллиги тобора яқинлашиб келмоқда. Яна бирнеча кундан кейин она-Ватанимизнинг барча меҳнаткашлари, жаҳон афкор оммаси кишилик тарихида биринчи марта ишчи-деҳқон давлати пайдо бўлганлигидан дарак берган бу буюк санани чексиз қувонч, катта тантана, шоду-хуррамлик билан нишонлайдилар.

Улуғ байрам арафасида барча совет кишилари қатори областимиз ишчилари, деҳқонлари, зиёлилари ҳар қачонгидан ҳам зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь Чақириқларидан бениҳоя руҳланган областимиз меҳнаткашлари байрамолди социалистик мусобақасини янада қизитиб юбордилар.

Саноатчиларимиз улуғ айёмга муносиб меҳнат совғалари билан келмоқдалар. Шу йилнинг ўтган тўққиз ойида маҳсулотни реализация қилиш ва кўпчилик муҳим маҳсулот турларини ишлаб чиқариш давлат планининг Иттифоқимиз бўйича, шунингдек республикамиз ва областимизда зиёдаси билан муддатидан илгари адо этилганлиги қувончли бир ҳолдир. Областимиз саноат корхоналарининг коллективлари ўн ойлик топшириқни ҳам барвақт бажариб, пландагидан ташқари ўнларча миллион сўмлик турли-туман маҳсулотлар ишлаб чиқардилар.

Улуғ айём шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида фаол иштирок этаётган областимиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари эришаётган ютуқлар таҳсинга сазовордир. Бу йил она-Ватанга 400 минг тонналик улкан «оқ олтин» хирмонини совға қилишга ваъда берган азамат пахтакорларимиз куни кеча катта зафар қучдилар — пахта сотиш йиллик давлат планини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Улар давлатга 365 минг тоннадан кўпроқ пахта етказиб бердилар. Эндиликда эса зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни ҳам сўзсиз бажариш, етиштирилган ҳосилнинг бир мисқолини ҳам нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Бундай меҳнат ютуқлари шунинг учун қўлга киритилмоқдаки, аксарият саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари, колхоз-совхозларда социалистик мусобақа ҳамда коммунистик меҳнат тантанаси учун кураш оқилона ташкил этилган. Уларнинг партия, касаба союз ташкилотлари ва маъмуриятлари социалистик мусобақанинг улкан яратувчилик ва тарбиявий кучқудратидан моҳирона фойдаланмоқдалар. Мусобақанинг оммавийлиги ва ошкорлигини таъминлашган, унинг иштирокчилари куч-ғайрати, ижодий изланишини коллектив олдида турган барча вазифалар, зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига сафарбар этаолганлар. Мусобақа натижаларининг вақти-вақтида якунлаб турилиши ва илғорларнинг моддий-маънавий томондан рағбатлантирилиши, меҳнат шароитини яхшилаш, иш унумдорлигини ошириш учун зарур шарт-шароитларнинг яратиб берилиши, илғор усуллар ва прогрессив технологиянинг кенг кўламда қўлланилиши ҳам коллективлар фаолияти натижаларининг самарали бўлишига ёрдам беряпти.

Худди шу туфайли ҳам Ангрен кўмирчилари, Бекобод металлурглари ва цементчилари, Чирчиқ машинасозлари, Олмалиқ кончилари ва кимёгарлари, Янгийўл мебелчилари ва пойафзалчилари, Оққўрғон, Пискент, Юқори Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ районлари пахтакорлари, ўнлаб колхоз-совхозларнинг коллективлари социалистик мусобақада карвонбошилик қилмоқдалар.

Шу билан бирга социалистик мусобақани йўлга қўйишда жиддий нуқсонлар ҳам содир бўлмоқда. Жойлардаги айрим партия, касаба союз ташкилотлари, хўжалик органлари мусобақани ташкил этиш, унга раҳбарлик қилиш, бу ватанпарварлик ҳаракатининг таъсир кучидан ишнинг кўзини билиб фойдаланишга етарли эътибор беришмаяпти.

Қаерда мусобақа расмиятчилик учунгина ташкил этилаётган, унинг моҳиятига етарли эътибор берилмаётган бўлса, уша ерда социалистик мажбуриятлар у ёқда турсин, ҳатто, қонун кучига эга бўлган давлат планлари ҳам бажарилмаётир.

Шу йилнинг ўтган тўққиз ойида ўнлаб саноат корхоналари коллективлари планни бажармай, неча миллион сўмлик кам маҳсулот реализация қилдилар. Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, жамғарма олиш топшириқларини адо этишнинг уддасидан чиқаолмаётган корхоналар ҳам анчагина бор. Капитал қурилишнинг ҳозирги суръатлари кўнгилдагидек эмас, чунки аксарият қурилиш ташкилотлари пудрат ишлари давлат планини бажаришда оқсамоқда.

Улуғ Октябрь байрами ва СССРнинг ярим асрлик тантаналари шарафига бораётган социалистик мусобақани ҳар тарафлама кенгайтириш, унда барча ишчи-хизматчиларнинг фаол иштирок этишига, бу билан тўққизинчи бешйилликнинг иккинчи йилида зиммага олинган мажбуриятларнинг тўла бажарилишига эришиш шу куннинг муҳим вазифасидир. Жойлардаги партия, касаба союз ташкилотлари давлат планлари ва мажбуриятларини адо этмаётган ҳар бир корхона, цех, участканинг қолоқлик сабабларини аниқлашлари ва уларни бартараф этиш учун зарур чора-тадбирларни кўришлари даркор. Мусобақа давомида вужудга келган янгиликлар ва ташаббусларни зудлик билан қўллаб-қувватлаш ҳамда кенг оммалаштириш, мусобақанинг таъсирчанлигини ҳар томонлама ошириш зарур.

Шунга эришайликки, областимизда давлат планлари ва мажбуриятини бажармаган бирорта ҳам коллектив қолмасин, ҳар бир коллектив улуғ айёмни катта-катта меҳнат тортиқлари билан нишонласин. Партия даъват қилганидек:

— СОВЕТ ИТТИФОҚИ МЕҲНАТКАШЛАРИ! ВАТАН ҚУДРАТИНИ ВА ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ МУТТАСИЛ ЎСТИРИШНИНГ НЕГИЗИ БЎЛГАН СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ УЧУН САБОТ БИЛАН КУРАШИНГИЗ!

ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШЙИЛЛИК ТОПШИРИҚЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИЛИШИ УЧУН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ КЕНГ АВЖ ОЛДИРИНГИЗ!

РЕСПУБЛИКА САБЗАВОТЧИЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини бажарабориб, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашиб, катта ғалабага эришдилар. Бу йилги қийин шароитларда улар сабзавот, полиз экинлари, мева ва узумдан мўл ҳосил етиштирдилар, ҳосилни йиғиштириб олишни уюшқоқлик билан ўтказдилар ҳамда ана шу маҳсулотларни давлатга сотиш юзасидан белгиланган халқ хўжалик планларини ва олинган социалистик мажбуриятларини муддатидан аввал бажардилар.

Тайёрлов пунктларига 740 минг тонна, яъни планнинг 115 проценти миқдорида, сабзавот, 376 минг тонна, яъни 139 процент полиз маҳсулотлари, 132 минг тонна, яъни 139 процент хўл мева, 201 минг тонна, яъни 116 процент узум топширилди. Жами 1 миллион 448 минг тонна ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 226 минг тонна кўп мева-сабзавот маҳсулотлари топширилди.

Умумиттифоқ фонди бўйича мамлакатнинг саноат марказларига 450 минг тонна мева ва 83 минг тонна сабзавот юборилди ёки план 23 процент ошириб бажарилди.

Давлатга 246 минг тонна маҳсулот сотган Тошкент области, 130 минг тонна маҳсулот сотган Самарқанд области, 82 минг тонна маҳсулот сотган Фарғона области, 67 минг тонна маҳсулот сотган Андижон области хўжаликлари сабзавот етиштиришни кўпайтиришда энг катта муваффақиятларга эришдилар.

Полиз маҳсулотлари етиштириш ва сотишда Сирдарё областининг хўжаликлари энг яхши ибрат кўрсатдилар. Улар давлатга 146 минг тонна маҳсулот топшириб, планни 203 процент бажардилар. Андижон областининг хўжаликлари планни 141 процент, Сурхандарё областининг хўжаликлари 137 процент, Бухоро областининг хўжаликлари 128 процент, Наманган областининг хўжаликлари 127 процент бажардилар.

Мева сотиш халқ хўжалик планини 164 процент бажарган Самарқанд области, 157 процент бажарган Қашқадарё области, 153 процент бажарган Андижон области, 139 процент бажарган Наманган области, шунингдек халқ хўжалик планини анча ошириб бажариб, давлатга салкам 42 минг тонна хўл мева сотган Тошкент областининг хўжаликлари планнинг бажарилишига катта ҳисса қўшдилар.

Узум етиштириш ва давлатга сотишда катта муваффақиятларга эришган Бухоро областининг хўжаликлари маҳсулот тайёрлаш халқ хўжалик планини 138 процент, Андижон области 121 процент, Фарғона области 121 процент, Наманган области 119 процент бажарди, шунингдек Самарқанд области давлатга 76 минг тонна узум сотди.

Маҳсулотни йиғиштириб олиш ва сотиш давом этмоқда. Пландан ташқари камида 300 минг тонна маҳсулот топширилади.

Сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева, узум етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришда республика колхоз ва совхозлари эришган муваффақиятлар колхозчиларнинг, совхоз ходимларининг фидокорона меҳнати, партия, совет, қишлоқ хўжалиги, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг катта ташкилотчилик ишлари натижасида қўлга киритилди.

Республика деҳқонлари бу муваффақиятларга КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг катта ёрдами туфайли эришдилар. Ана шу ёрдамга таяниб республикада мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тадбирлари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Кейинги йилларда суғориладиган ерлардаги экинзорлар кенгайтирилди, бир қанча районлар ва кўпгина хўжаликлар ихтисослаштирилди, пахтакор хўжаликлардаги бўлимлар ва бригадалар ихтисослаштирилмоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кескин кўпайтириш имконини берди. Бу йил салкам уч миллион тонна ҳажмидаги маҳсулотни биринчи марта йиғиштириб олиш мўлжалланмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев иштирокида Тошкентда ўтказилган партия-хўжалик активининг йиғилиши ғалабага эришишда бениҳоя катта аҳамиятга эга бўлди. Бу йиғилиш қишлоқ хўжалик меҳнатчиларининг ижодий активлиги ва меҳнат ғайратини кучайтириб юборди, ҳосилни қисқа муддатларда йиғиштириб олишга кўмаклашди.

Матлубот кооперациясининг тайёрлов ташкилотлари, совхозларнинг ходимлари ва Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати саноат корхоналарининг ходимлари мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлашда яхши меҳнат қилдилар. Мамлакатнинг саноат марказларига маҳсулотни жўнатишда темирйўл транспорти ва граждан авиацияси ходимлари катта ёрдам бердилар.

Сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум етиштиришни янада кўпайтириш учун курашаётган республика колхоз ва совхозлари ёғингарчилик бошлангунга қадар бутун ҳосилни йиғиштириб олиб, қишда сақланадиган жойларга жойлаб қўйиш учун бутун кучларини сарфламоқдалар, уруғликни тозалаш, ерларни шудгор қилиш, эртапишар сабзавот экиладиган ерларни тайёрлаб қўйиш ишларини олиб бормоқдалар, қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунлаш учун, СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини муносиб кутиб олиш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қилмоқдалар.

✦ ПАХТА йиғим-теримида ғайрат-шижоат кўрсатиб меҳнат қилаётган механизаторлар шу кунларда ҳам терим суръатини бўшаштирмаяптилар. Бўка районидаги «Бўка» совхози механизаторлари айниқса ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишди. Улар зиммадаги план топшириқларини ошириб адо этдилар. Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхознинг моҳир механизатори Ўлмас Анорбоева улкан хирмонга муносиб ҳисса қўшди. У ҳозир ҳам янада ғайрат билан ишламоқда. Ҳар куни эл хирмонига уч-тўрт тоннадан ошириб пахта тўкмоқда. Суратларда: (чапда) «Бўка» совхозининг илғор механизаторларидан Д. Бойхўжаев, Т. Ўсарбоев, Д. Тўлаганов, Р. Жўраевлар. (Ўнгда) Фрунзе номли колхознинг моҳир механизатори Ў. Анорбоева.

А. МАЛЬЦЕВ ва А. АБАЛЯН фотолари.

400.000 тонна учун

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 31 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — бир кунда тайёрланган пахта, иккинчи стун — мавсум бошидан бери, учинчи стун — шу жумладан бир кунда машинада терилгани, тўртинчи стун — мавсум бошидан бери

ОҚҚЎРҒОН	1,03	112,83	0,73	123,15
ПИСКЕНТ	0,53	107,80	0,22	104,56
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,42	102,44	—	101,70
БЕКОБОД	1,07	102,25	1,05	97,31
БЎКА	0,73	102,11	0,23	100,60
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,59	101,78	0,02	103,50
Янгийўл	1,31	96,94	1,72	106,59
Область бўйича	0,89	104,08	0,61	107,85

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШОЛИ ЎРИШ ВА ДАВЛАТГА ТОПШИРИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 31 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — ўрилган майдон, иккинчи стун — бажарилиш проценти, учинчи стун — давлатга топширилгани (тонна ҳисобида), тўртинчи стун — бажарилиш проценти.

Оржоникидзе	160	86,5	416	118,8
Калинин	185	95,4	438	109,4
Юқори Чирчиқ	471	100	1475	109,2
Янгийўл	582	86,0	1680	108,4
Бўка	730	89,5	1919	101,0
Урта Чирчиқ	1840	97,0	5711	100,2
Пискент	239	88,5	693	99,0
Оҳангарон	125	80,6	409	97,4
Оққўрғон	2130	94,3	5416	96,2
Бекобод	2841	85,0	7805	86,7
Область бўйича	9303	90,6	25962	96,1

ПИСКЕНТНИНГ 700 ТОННА ШОЛИСИ

Пискент райони шоликорлари ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб, улкан муваффақиятни қўлга киритдилар. Улар пландаги 640 тонна ўрнига 700 тонна шоли топшириб, йиллик планни ошириб бажаришди.

Бу муваффақиятни қўлга киритишда 2-«Пискент» совхозидан Пак Сен Нен бошлиқ бригада пешқадамлик кўрсатди. Улар 140 тонна ўрнига 195 тоннадан ортиқ юқори сифатли шоли етказиб бердилар.

Район шоликорлари давлатга шоли топширишни қизғин давом эттиришмоқда.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚЛАРИ ВА МАҚОЛАЛАРИ НАШР ЭТИЛДИ

Сиёсий адабиёт нашриёти «Ленин йўлидан» сарлавҳаси остида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқлари ва мақолаларининг учинчи томини босиб чиқарди.

1970 йилда нашр этилган икки томлик «Ленин йўлидан» тўпламига Леонид Ильич Брежневнинг 1964—1970 йиллардаги нутқлари ва мақолалари киритилган эди. Учинчи том — шу нашрнинг давоми бўлиб, унга ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1970 — 1972 йиллардаги нутқлари, докладлари ва сўзлари киритилган. Шу йилларда совет халқи Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети раҳбарлигида коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда, халқ фаровонлигини оширишда, Совет Иттифоқи қудратини мустаҳкамлашда янги катта қадам қўйди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу тўпламга кирган нутқларида коммунистик қурилишга ва мамлакатнинг ташқи сиёсатига раҳбарлик қилиш соҳасида партия орттирган тажриба мужассамлаштирилган, илмий коммунизм назарияси масалалари ишлаб чиқилган, ривожланган социалистик жамият шароитида ташкилий-партиявий ва мафкуравий иш практикаси анализ қилинган.

«Ленин йўлидан» тўпламининг учинчи томи кўп нусҳада чиқарилди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 31 октябрда капиталистик мамлакатлар ва ривожланаётган мамлакатлар коммунистик газеталарининг Москвадаги мухбирларидан республикамизга келган бир группасини қабул қилди.

Ш. Р. Рашидов дўстона суҳбат вақтида республика партия ташкилоти ҳал этаётган вазифалар ҳақида, СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги шарафига Ўзбекистон экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда қўлга киритилган муваффақиятлар тўғрисида чет эл журналистларига сўзлаб берди. Суҳбат давомида меҳмонларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб қайтарилди.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Капиталистик мамлакатлар ва ривожланаётган мамлакатлар коммунистик газеталарининг Москвадаги мухбирларидан Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган бир группаси 31 октябрь куни Тошкент ҳаёти билан танишди.

Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини, шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиумида бўлдилар. (ЎзТАГ).

ИЖОДКОРЛИК ДАВРИ, БУНЁДКОРЛИК ДАВРИ

31 октябрь куни Тошкентда Ўзбекистон театр жамиятининг IV съезди бўлиб ўтди.

Съезд қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг ленинча Сиёсий бюросидан иборат фахрий президиумни баланд руҳ билан сайладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республика театр жамияти IV съездига табрикномасини съезд аҳли қарсаклар билан кутиб олди, табрикномани Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов ўқиб эшиттирди.

Театр жамиятининг фаолияти ва КПСС XXIV съезди қарорлари асосида республика театр санъати ходимларининг вазифалари тўғрисида Ўзбекистон театр жамияти правлениесининг раиси, СССР халқ артисти Олим Хўжаев доклад қилди.

Ўзбекистон театр жамияти марказий ревизия комиссиясининг раиси, Ўзбекистон ССР халқ артисти З. Муҳаммаджонов шу комиссия номидан ҳисобот доклад қилди.

Ҳамза номли академик драма театрининг директори И. И. Мусобеков, филология фанлари доктори Ҳ. Абдусаматов, Фарғона область театрининг бош режиссёри Н. Отабоев, Тошкент театр-рассомчилик институтининг директори Ҳ. Абдуллаев ва съезднинг бошқа қатнашчилари интернационализм ва дўстлик тўғрисида, драматургиянинг вазифалари ҳақида, яқин йилларга мўлжалланган режалар тўғрисида гапирдилар.

Бутун Россия театр жамияти президиуми раисининг ўринбосари Б. Н. Сорокин, Украинадан келган меҳмон, СССР халқ артисти О. Я. Куценко, Озарбайжон вакили, СССР халқ артисти Ф. Аҳмедова, Қозоғистон ССР халқ артисти Ш. Мусин, бошқа қардош республикалардан келган саҳна усталарининг вакиллари Ўзбекистон театр жамиятининг IV съездига салом топширдилар.

Съезд делегатлари ва меҳмонлари баланд руҳ билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига мактуб йўлладилар.

Съезд Ўзбекистон театр жамияти правлениесининг янги составини сайлади.

(ЎзТАГ).

ЁШЛАРГА ҒАМХЎР ВА МЕҲРИБОН БЎЛАЙЛИК

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг сессиясидан

Куни кеча бўлиб ўтган меҳнаткашлар детутатлари Тошкент область Советининг сессиясида область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ С. А. Рахматхўжаеванинг «Ёшларнинг иш шароити, ўқиши ва дам олиш шароитининг аҳволи ва уни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги доклади муҳокама қилинди. Шу масала юзасидан область Советининг ёшлар иши бўйича доимий комиссиясининг раиси Б. С. Тошхўжаев қўшимча доклад қилди. Докладчи ва музокарада қатнашган депутатлар шаҳар, район, қишлок, ва поселка Советлари хўжалик, касаба союз ва бошқа жамоатчи ташкилотлар билан ҳамкорликда кейинги йилларда ёшларнинг билим олишлари, уларнинг иш шароитларини яхшилаш ва намунали дам олишларини уюштириш соҳасида кўпгина ишларни амалга оширдилар.

Областимизнинг саноат корхоналарида, қурилиш майдонларида ва транспорт хўжалигида 138 мингдан ортиқ 30 ёшгача бўлган ишчилар, область қишлоқ хўжалигида эса 186 мингдан ортиқ ёшлар меҳнат қилмоқда.

Ёшларимиз областимизнинг сиёсий ва ижтимоий ҳаётида актив иштирок этишди. Жамоат ишларида актив қатнашган, кўпгина муносиб ёшларимиз СССР Олий Совети ва республика Олий Советларига депутат қилиб сайланган. Маҳаллий Советларга депутат қилиб сайланган депутатларнинг қарийб 44 проценти 30 ёшгача бўлган ёшларни ташкил этади. Шунингдек ёш ишчилар, колхозчилар ва мутахассисларимиз доимий халқ контроли ва группа аъзолари, халқ маслаҳатчилари, ўртоқлик судларининг аъзолари, кўнгилли халқ дружиначилари сифатида кўпларга ўрнак кўрсатишмоқда.

Шуни қувонч билан алоҳида қайд қилиш керакки, ёшларимиз область хўжалигининг қайси тармоғида меҳнат қилишмасин СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида айниқса меҳнат активлиги, кўтаринкилигини намойиш этишмоқда. Ёш ишлаб чиқариш мутахассислари ўз олдиларида турган шарафли вазифани муваффақият билан адо этиб, мусобақада алоҳида намуна кўрсатишмоқда. Беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга қаратилган қимматли таклифларни кенг қувватлаб, ҳом ашёларни тежаб-тергаб сарфлаш, электр қувватларини тежаш ишларида актив иштирок этмоқда.

Областнинг кўпчилик корхоналари, қурилиш ташкилотлари, транспорт, колхоз ва совхозларида ёшларнинг юксак унум билан меҳнат қилишлари учун барча зарур шароитлар яратиб берилди. Масалан, ишчи ёшларимиз Чирчиқ трансформатор заводида, Олмалиқ тоғ металлургия комбинатида, «Узбекшахтострой», 3-қурилиш бошқармаси трестида самарали меҳнат қилишмоқда. Бу корхоналарнинг раҳбарлари ёш ишлаб чиқарувчиларнинг ғоявий жиҳатдан тарбиялаш, уларнинг профессионал ўқувларини ташкил этиш, иш жойларида қулай шароитлар яратиб бериш борасида тинмай ғамхўрлик қилиб келишмоқда. Ана шундай ғамхўрлик корхона маъмуриятларини ва ёшларимизни қувонтирмоқда. Масалан «Узбекшахтострой»нинг 3-қурилиш бошқармаси трести майдонларида ишчилар учун зарур шароит яратиб берилди. Иш вақтининг беҳуда ўтиш сабаблари ҳамда ёш ишчи бригадалари меҳнатини ташкил этишнинг самарали форма ва методларидан кенг фойдаланилмоқда. Бунинг натижасида 18 та ёш ишчи «Коммунистик меҳнат зарбдори», бешта қурилиш бригадаси «Коммунистик меҳнат коллективи» деган юксак номга эга бўлди.

Қишлоқ хўжалигида меҳнат қилаётган ёшларимизнинг ҳосилдорликни оширишдаги роли ҳам беқиёс даражада ошиб бормоқда. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришининг асосий участкаларида — чорвачилик фермаларида механика устахоналарида асосан ёш йигит ва қизларимиз меҳнат қилишмоқда. Бригада ва звеноларда юқори ҳосил олиб келаётган деҳқонларимизнинг кўпчилик қисмини ҳам ёшлар ташкил этади.

Бугунги кунда пахта майдонларида меҳнат қилаётган 738 комсомол ёшлар бригадаси ҳар гектар ердан 40—50 центнердан ҳосил кўтариш учун жасорат кўрсатиб келишмоқда.

Шу билан бирга ёшларнинг меҳнат шароитлари, ўқуви турмуши ва дам олишини ташкил этишда қатор қамчиликлар ва нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Айрим саноат корхоналарининг раҳбарлари корхонага янги келган ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни олиб бориш, уларнинг малакасини ошириб бориш ишларига етарли эътибор беришмайди. Ҳаттоки тунги сменаларда вояга етмаганларни ишлатиш айрим ҳолларда оғир ишлаб чиқариш участкаларида ишлашга йўл қўйилади. Ёш ишчилар меҳнат қилаётган ишлаб чиқариш участкаларида техника ҳавфсизлиги қоидаларини бузиш холлари ҳам учрайди. Кўпгина корхоналарда, ташкилотларда, колхоз ва совхозларда ёшларнинг меҳнат қилиши ва дам олиши қонун йўли билан белгилаб қўйилган тартибларга эътибор берилмайди. Олмалиқ мебель фабрикаси, 5-темир бетон буюмлари заводи, 80-автобаза, Тўйтепа металл конструкциялари заводи, Янгийўл консерва заводи ана шундай ташкилотлар қаторига киради.

Кўпгина корхоналарда профессионал техника ўқув юртини тугаллаб келган ёшлар ўз мутаҳассисликлари бўйича ишлашмайди. Улардан кўпинча иккинчи даражали ишларда фойдаланилади.

Доклад юзасидан музокарада қатнашган Бекобод шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Салоҳиддинов, Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатининг бош инженери Н. Н. Сергеев, Калинин район «Назарбек» совхозининг директори Х. Қорахўжаев, Тошкент область комсомол комитетининг иккинчи секретари В. Д. Ардатов, Юқори Чирчиқ районидаги Павлов номли 36-мактаб илмий мудири Н. В. Морозова, Бекобод районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси М. Бегматов, Тошкент область ижроия комитети ички ишлар бўлими бошқармасининг бошлиғи Ғ. З. Зокиров, физкультура ва спорт ишлари бўйича область комитетининг раиси Н. Д. Жалолов ва область халқ маориф мудири М. Н. Нишонов ўртоқлар ёшларимизнинг иш шароити, турмуши, ўқуви ва дам олишларини намунали уюштириш, унумли ва самарали меҳнат қилишлари учун ҳамма шароитларни яратиб бериш ҳақида гапиришди.

Шунингдек сессияда область савдо бошқармаси ва область матлубот жамияти СССР нинг 50 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларининг бажарилишининг қандай бораётганлиги масаласи ҳам муҳокама қилинди. Бу масала юзасидан область савдо бошқармасининг бошлиғи О. У. Юсупова, область матлубот жамиятининг раиси З. Ғ. Хўжаев ўртоқлар ахборот беришди.

Сессияда область ва район қишлоқ хўжалик органларининг 1973 йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни олиб бориш ҳақидаги область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи депутат ўртоқ Т. М. Ортиқхўжаев ахбороти ҳам тингланди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

ТОШКЕНТ бадиий буюмлар фабрикасида тушки дам олиш соатларида ишчи-хизматчиларни халқаро аҳвол ва мамлакатимизнинг ички ҳаётидаги ютуқлар, янгиликлар билан таништириш яхши йўлга қўйилган. Ушбу суратда. катта мастер, моҳир агитатор ўртоқ А. Маъдиеванинг бир группа чеварлар ўртасида сиёсий ахборот ўтказаётганлигини кўриб турибсиз.

20 МИЛЛИОН 100 МИНГ ДОНА ТУХУМ

Юбилей йили вахтасида туриб ишлаётган коллективимиз катта ютуқни қўлга киритди. Социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб давлатга тухум топшириш йиллик планини муддатидан икки ой илгари муваффақиятли бажардик. Давлатга 20 миллион 100 минг дона тухум сотилди.

Ҳозир кунига шаҳарликларга 120 минг дона тухум, 2 тоннадан ортиқ товуқ гўшти жўнатиб турилибди. Биз йил охиригача 3270 центнер парранда гўшти сотишимиз керак эди. Ҳозир эса бу рақам 4800 центнерга етди. Парранда гўшти сотиш юзасидан берилган топшириқ 147 процент қилиб адо этилди. Йил охиригача яна 600 центнер парранда гўшти етиштириб берамиз. Шундай қилиб бу йилнинг ўзида биз пландагига нисбатан 2130 центнер ортиқча гўшт сотишга аҳд қилдик.

Товуқлардан тухум олиш кескин кўпайди. Ўн ой ичида ҳар бир товуқдан 160 донаданга яқин тухум олинди. Йил охиригача эса ҳар бир товуқдан 185—190 донадан тухум олиб, яна 5 миллион дона тухум сотишга ҳаракат қиляпмиз.

Коллективнинг зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилиши сабабли аҳолига, колхоз, совхозларга, жўжа сотиш плани ҳам ортиғи билан адо этилди. 266 минг ўрнига 855 мингта жўжа сотилди. Паррандаларни боқишда ва кўплаб тухум олишда Н. Панина, Р. Исматова, Р. Аблямова, В. Радукина каби паррандабоқарларни биз ҳақиқатан ҳам миллионерлар деб айтамиз. Уларнинг ҳар бири ўн ой ичида бир ярим миллион донадан ортиқ тухум тайёрлаб, йиллик топшириқни ортиғи билан адо этишди.

Фабрикада соғин сигирларнинг маҳсулдорлигини оширишда ҳам қатор тадбирлар амалга оширилди. Пландаги 1820 центнер ўрнига ҳозирнинг ўзида 2175 центнер сут топширилиб, йиллик план 119,5 процент бажарилди. Яна йил охиригача 780 центнер сут сотиб, бу соҳадаги планни бир ярим баравар қилиб бажариш ниятидамиз. Умуман бу йил ҳар бир соғин сигирдан 2650 ўрнига 3000 килограммдан сут соғиб оламиз.

Ш. АҲМАДЖОНОВ,
Калинин районидаги «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасининг директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛНОМАСИ

СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги муносабати билан «статистика» нашриёти СССР Марказий Статистика бошқармаси тайёрлаган «СССР халқ хўжалиги. 1922—1972 йиллар» юбилей йилномасини босиб чиқарди. Йилномада хўжалик ва маданий қурилиш умумиттифоқ якунларидан ташқари барча иттифоқдош ва автоном республикалар, автоном областлар ва миллий округларнинг одатдаги йилномалардагига нисбатан анча муфассал тараққиёт характеристикаси берилган.

Китобда бошқа социалистик мамлакатлар хўжалик ва маданий қурилиши якунларини таърифловчи баъзи маълумотлар ҳам келтирилган.

(ТАСС).

ДЎСТЛАР ТОШКЕНТДА УЧРАШАДИЛАР

Бундан 6 йил муқаддам В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан Киевдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли 82-ўрта мактаб коллективи ташаббуси билан «Дўстлик» слёти ўтказилганди.

Шундан буён ёш дўстлар олти марта учрашдилар. Украинанинг Киев, Латвиянинг Даугапилс, Молдавиянинг Сороки, Белоруссиянинг Барановичи, Ленин Ватани — Ульяновск ва Грузиянинг Сухуми шаҳарларида бўлиб ўтган бу слётларда мактабимизда ташкил этилган Р. Тагор номли «Дўстлик клуби»нинг аъзолари ҳам актив иштирок этдилар.

Мана навбат Тошкентга келди. Пойтахтимизда 2 ва 5 ноябрь кунлари ўтказиладиган «Дўстлик» слётига Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб коллективи бошчилик қилади. Шунинг учун ҳам орденли мактаб ўқувчилари бир йилдан буён қардошларимизни муносиб кутиб олиш учун зўр тайёргарлик кўрдилар.

Слёт кунларида ҳар бир дружина пионерлари дўстларга Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўрсатадилар. Шунингдек, улар учун алоҳида унутилмас совғалар ҳозирланди. Республикамиз саноати, қишлоқ хўжалиги, фани санъати ва адабиётини акс эттирувчи фото-альбом, турли хил значоклар, ўзбек миллий кийимлари (дўппи, қийиқча) ҳозирлаб қўйилди.

Слёт 24-мактаб биносида бўладиган тантанали учрашув — «Огонёк» билан якунланади.

СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 55 йиллиги байрами олдидан ўтказилаётган интернационал дўстлик слёти пионерларнинг ёркин байрамига айланади.

Ф. РАСУЛЕВ,
Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб директорининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари.

ТАШАББУСКОР ЎҚУВЧИЛАР

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланган юбилей йилда бу мактаб-интернатдан ўндан ортиқ ўқувчи революция бешиги — Ленинградга саёҳатга борган эди. Кейинчалик бир неча ўқувчи туристик путёвка билан Москва ва Ульяновск шаҳарларига йўл олди.

Бу путёвкалар ўқувчиларнинг ибратли ишларини тақдирлаш муносабати билан берилганди. Чиндан ҳам Чирчиқдаги 7-мактаб-интернатнинг интернационал дўстлик клуби яхши тадбирларни амалга оширмоқда. Клуб аъзоларининг кучи билан жанговар ва меҳнат шуҳрати музейи ташкил этилди.

СССРнинг ярим асрлик тўйи олдидан эса «Қардош республикалар оиласида» деган кўргазмалар ҳам очилди.

КОММУНИСТ Юсуф Беньяминов Тошкент трикотаж фирмасининг иқтисодий ўқиш семинарига раҳбарлик қилади. Ишчан пропагандист тикув цехидаги икки йиллик иқтисодий билимлар мактаби талабаларига саноат экономикасини пухта ўргатмоқда. Суратда: ўртоқ Ю. Беньяминов навбатдаги машғулотга тайёргарлик кўраяпти.

М. НУРИДДИНОВ фотолари.

Бўстонлиқ район янгиликлари

БИЛИМ ЎЧОҚЛАРИ КЎПАЙМОҚДА

Ленин номли колхозда 520 ўринли мактаб фойдаланишга топширилди. Товоқсой посёлкасида эса 520 ўринли, эски Ғазалкент қишлоғида 530 ўринли мактаб қурилди. Бу мактаблар ўқувчиларнинг билим олишлари учун барча қулайликларга эга.

КИЧКИНТОЙЛАР УЧУН

Ғазалкент шаҳрида қатор болалар боғча ва яслилари ишга туширилмоқда. Яқинда 240 ўринли болалар боғчалари фойдаланишга топширилди. Бинони 6-қурилиш бошқармасининг механизациялашган кўчма колоннаси қуриб берди. Бундай боғчанинг янги типи Ғазалкент қишлоғида ҳам фойдаланишга топширилди.

ТУРАРЖОЙ БИНОЛАРИ

Район марказида янги-янги турар-жой бинолари ҳам фойдаланишга топширилмоқда. Қурувчилар биргина район марказида эмас, қишлоқларда, ишчи посёлкаларида ҳам ўнлаб биноларни қуриб битказмоқдалар.

Яқинда Ғазалкент шаҳрида ҳар бири 28 квартирали иккита уй ҳадя этилди. Ғазалкент қишлоғи ҳам кун сайин обод ва кўркам бўлаётир. Қишлоқ аҳолиси учун куни кеча ҳар бири 28 квартирали бешта уй битказилди.

Ўз мухбиримиздан.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

УСТАВ ТАЛАБИ — ҲАЁТ ҚОНУНИ

Биохимия заводи коммунистларининг аксарияти меҳнатда ва ҳаётда намуна бўлмоқдалар. Корхонада тўққиз ойлик маҳсулот реализация қилиш плани ортиғи билан адо этилди. Қўшимча 66 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Янги техника ва технологияни кенг жорий этиш туфайли меҳнат унумдорлиги 6,5 процент ошди.

Ижодкор коммунистлар ҳиссаси билан ўтган ойларда 26 та муҳим ташкилий-техникавий тадбир амалга оширилди, 35 минг сўмлик иқтисодий самара кўрилди. Рационализатор ва ихтирочилар ҳаракати ҳам тобора кенгайиб бормоқда. Улар тавсия этаётган қимматли таклифлар ой сайин жорий этилиб, қўшимча минглаб сўмлик хом ашё ва материаллар тежаб қолинмоқда.

— Бу муваффақиятларга коммунистлар активлигини ошириш, ишлаб чиқаришга партиявий таъсирни кучайтириш, меҳнатни илмий асосда ташкил этиш ва илғорлар тажрибасини кенг қўлланиш туфайли эришмоқдамиз, — деди завод коммунистлари ҳисобот-сайлов йиғилишида доклад қилган партбюро секретари Г. Е. Михайлова. — Зиммага олган мажбуриятларни бекамикўст адо этишда коммунистлар ҳиссаси яққол сезилиб турипти. Завод партия ташкилоти ўз атрофига 76 коммунист ва 6 партия аъзолигига кандидатни бирлаштирган. Ҳисобот даврида партия сафлари илғор ишчилар ҳисобидан беш кишига кенгайди.

КПСС XXIV съездидан кейинги даврда завод партия ташкилоти ўз иш услуби ва методини янада такомиллаштирди. Партия йиғилишларида кўпчиликни қизиқтирган, ишлаб чиқаришни юксалтиришга оид масалалар муҳокама қилинмоқда. Коммунистлар активлигини ошириш мақсадида турли хил формалардан унумли фойдаланилмоқда. Ҳар бир коммунист партиявий топшириққа эга.

Шунга қарамай ҳали ҳам баъзи ҳолларда завод коммунистлари орасида Устав талабларига риоя қилмаётганлар учраб турибди. Спирт цехи ишчиси Т. Раҳматуллаев коммунист деган юксак номга номуносиб иш қилганлиги учун партия сафидан ўчирилди. А. Хван эса партия йиғилишларига мутлақо қатнашмай, аъзолик бадалларини тўламай қўйди. Шунинг учун ҳам уни коммунистлар ўз сафларидан чиқаришга мажбур бўлдилар. З. Шестеркин, Р. Абдазимов, Т. Мирзараҳимов каби коммунистларнинг хулқ-атвори партбюрода муҳокама қилинди.

Завод партия ташкилоти коммунист деган номга нолойиқ бўлган кишиларга нисбатан жиддий чоралар кўрмоқда. Бинобарин, партия ҳужжатларини алмаштириш кампанияси бошланаётган ҳозирги дамларда коммунистларга нисбатан талабчанликни янада ошириш лозим.

Ҳисобот докладини муҳокама қилишда ўндан ортиқ ишчи коммунистлар қатнашди. Улар коммунистлар активлигини оширишда партия группалари тўплаган тажрибалар ҳақида, партия Устави талабларига риоя қилиб, меҳнатда барчага ўрнак бўлаётган ҳамкасблари тўғрисида тўлқинланиб гапирдилар.

— Биз коммунистларга партия топшириғи бериш йўли билан улар активлигини оширишга алоҳида эътибор бермоқдамиз, — деди спирт цехи смена бошлиғи Ю. Кузнецов. — Сменамизда беш коммунист ва тўрт аъзоликка кандидат бор. Коммунистлардан Никитин коммунистик меҳнат мактабига бошчилик қилмоқда. Шабаев эса халқ контроли группасига раҳбар этиб сайланган. Старухин деворий газетанинг мунтазам чиқиб туришини таъминламоқда.

Техника хавфсизлиги бўлими бошлиғи З. Головачева сиёсий ўқув катта аҳамият касб этаётганлиги ҳақида гапирди. Партия ўқувига салкам уч юз киши жалб қилинган. Корхонада коммунистик меҳнат мактаби, халқ сиёсий мактаби ҳам мунтазам ишлаб турипти. Эндиликда иқтисодий билимларни кенг пропаганда қилишга эътибор кучаймоқда.

Токарь Иболдов, корхона директори А. Шубин ва бошқа нотиқлар ҳам партия ташкилоти жанговарлигини оширишга ёрдам берувчи фикрларни ўртага ташладилар.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида партбюронинг янги состави сайланди.

БУРЧГА САДОҚАТЛИ БЎЛАЙЛИК

Планни бажариш — шарафли бурч! Областимизда давлат планлари ва социалистик мажбуриятларини ортиғи билан адо этаётган коллективлар оз эмас. Лекин кондитер-ачитқи бирлашмасида ойма-ой давлат планларининг бажарилмай келаётганлиги кўпчиликни ташвишга солмоқда. Корхона партия ташкилоти ҳисобида 65 коммунист ва тўрт аъзоликка кандидат бор. Улар еттита цех партия ташкилотига бирлашган.

Ҳисобот даврида корхона коммунистларининг 12 марта умумий йиғилиши бўлди. Йиғилишларда давлат интизомини мустаҳкамлаш, коммунистлар активлигини ошириш, кадрлар билан ишлашни яхшилаш, жамоат ташкилотларига партия раҳбарлигини кучайтириш каби қатор масалалар кўрилди, қулоч-қулоч қарорлар қабул қилинди. Лекин бу қарорлар амалга ошдими? Бу ҳақда бир нима дейиш қийин. Коммунистлар ҳисобот-сайлов йиғилишида доклад қилган бирлашма партбюроси секретари В. С. Рудиков ҳам бу саволларни четлаб ўтди.

Корхонада маҳсулот реализация қилиш тўққиз ойлик плани бажарилмай қолди. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани ҳам ўлда-жўлда қолиб кетди. Тўққиз ой давомида 1239 тонна карамель, 357 тонна конфет кам ишлаб чиқарилди, маҳсулот таннархи 0.12 тийинга қимматлашди. Прогрессив технология ва янги техниканинг суст жорий этилиши туфайли, меҳнатни илмий асосда ташкил этишга эътиборсизлик билан қаралаётганлиги натижасида меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан белгиланган план 96,5 процент бажарилди.

Ҳисобот докладида корхонадаги мавжуд аҳвол тўла баён этилди. Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараётган, ишлаб чиқаришда орқада қолаётган коммунистлар танқид қилинди. Лекин мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан партбюро қандай тадбирларни кўрганлиги ҳатто тилга ҳам олинмади. Сўзга чиққан коммунистлар шунинг учун ҳам докладчи ва партбюро адресига ҳақли эътирозлар билдиришди.

— Камчиликларнинг ҳаммаси масъулиятсизлик оқибатида келиб чиқмоқда, — деди музокарада коммунист А. Бухтояров. — Цех ва бўлим бошлиқлари мавжуд камчиликлар билан муроса қилиб келмоқдалар. Давлат планларини бажаришда ўз зиммаларига юкланган масъулиятни чуқур ҳис этмаяптилар. Бош механик бўлими ишини мутлақо қайта тузиш керак. Улар меҳнатидан ишчилар қониқишмаяпти. Механикларнинг масъулиятсизлиги билан ремонт ишлари чўзиб юборилмоқда.

— Ҳисобот докладида ёрдамчи цехлар иши тўғрисида бир оғиз ҳам гап айтилмади,— деди коммунист А. Варенов. Ваҳоланки, қоплардан ва бошқа хил идишлардан пала-партиш фойдаланилаётганлиги туфайли корхонага катта зарар етказилмоқда. Бу зарарларни анализ қилиш, тегишли чора ва тадбирларни ишлаб чиқиш партбюронинг ҳам, халқ контроли группасининг ҳам эсига келмаяпти.

Коммунист М. Сафьянов докладда баён қилинган камчиликларни яна ҳам конкретлаштирди.

— Хом ашё ва материаллар вақтида етиб келмаётганлиги учун ҳам тайёрланаётган маҳсулот салмоғи ой сайин камайиб бормоқда, — деди у, — меҳнат ва иш ҳақи бўлими ходимлари ишини қайта ташкил этиш керак.

Коммунистлар ўз ишларига танқидий муносабатда бўлиб, эътиборни кўпроқ бажарилиши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар. Корхонада ҳал қилинмаган вазифалар ҳали кўп. Уларни амалга оширмоқ учун биринчи навбатда бошланғич партия ташкилоти жанговарлигини ошириш, ишлаб чиқаришга партиявий таъсирни кучайтириш, ҳар бир коммунистни, партиясиз активни ўз бурчига садоқатли қилиб тарбиялаш лозим.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида партбюронинг янги состави сайланди.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.
Янгийўл шаҳри.

КАНОПДАН ГИЛАМ

Каноп толасини майин қилиш усули топилди. Маълумки, у юксак гидроскопик сифатга эга. Каноп газлама намликни ёқтирмайдиган қанд, ун каби маҳсулотларни солиш, шунингдек гилам, декоратив газлама, қоп газлама ва линолеум газлама тўқиш учун яхши қўлланилиши мумкин. Аммо каноп толаси дағал ва мўрт бўлганлигидан ҳозирга қадар уни йигириб бўлмасди. У ҳозир асосан арқон ва каноп ип эшишда ишлатилмоқда.

Тошкент каноп фабрикасининг мутахассислари СССР химия саноати министрлиги пахта целлюлозаси химияси ва технологияси илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда каноп толасини эластик ва ингичка қила олдилар. Бунинг учун тола ўювчи натрий эритмасига ботириб олинди. Толадан ноцеллюлоза аралашмаларини йўқотиб, уни икки баравар ингичка қилишга, эластиклигини оширишга муваффақ бўлинди. Бундай толани йигирув машинаси пишита олади, бинобарин, тўқув станогидан ҳам ўтказиш мумкин. Чет элларда харид қилинадиган жут ўрнига Ватанимизда ишлаб чиқарилган маҳсулот ишлатиш имконияти туғилади.

Ҳозир каноп толасини эластик ва ингичка қиладиган биринчи саноат установкаси қурилмоқда.

(ЎзТАГ).

*

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтида «Ёшлик уйи» қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилаяпти. У қад кўтаргач Тошкентнинг гўзал биноларидан бири бўлади. Ҳозир бу ерда ўнлаб комсомол-ёш бинокорлар фидокорона меҳнат қилишяпти. Ушбу суратдаги ғишт терувчилар — О. Шомақсудов, А. Маликов, Ҳ. Султонов ўртоқлар шу объект қурилишида қатнашиб, нормани бир ярим бараварга етказиб бажаришяпти.

Ж. ТЎРАЕВ фотоси.

*

ШИФОБАХШ МАСКАНЛАР

Туркистон тизма тоғларининг ҳушманзара бағрида жойлашган Хавотоғ қишлоғидаги шифохона дастлабки эллик кишини қабул қилди. Шифохона Ўрта Осиё темир йўли меҳнаткашлари учун қурилган. Бу ер ўзининг иссиқ шифобахш сув манбалари билан маҳаллий аҳоли ўртасида қадимдан шуҳрат қозониб келар эди. Ҳозир иссиқ сувдан яхшироқ фойдаланиш учун қудуқ пармаланган Темир йўлчилар бир йўла 200 кишини қабул қилаоладиган янги бош корпус қурилишини бошлаб юбордилар. Ўн гектар майдонда боғ барпо этилмоқда. Яна иккита қудуқ қазилмоқда.

Хавотоғ шифохонаси — Ўрта Осиё темир йўлчиларининг кўпгина дам олиш жойларидан бири.

Красноводск қўлтиғи соҳилидаги Айваз деган жойда дам олиш уйи очилди. Чимёнда ва Рамит дарасида сув билан даволовчи дам олиш уйлари қурилмоқда. Минглаб темир йўлчилар ҳар йили маҳаллий курортларда дам олишлари ва ўзларининг саломатликларини яхшилашлари мумкин.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон акушерлари ва гинекологларининг 1 съездига

АЁЛЛАР САЛОМАТЛИГИНИНГ ПОСБОНЛАРИ

Бутун совет халқи қатори врачлар ҳам СССР 50 йиллигини ўз соҳаларида катта ютуқлар билан кутиб олмоқдалар. Ўзбекистон врачлари байрам арафасида ўзларининг ярим аср давомида аёллар соғлигини сақлаш соҳасида қилган ишларига якун ясайдилар: бугун Тошкентда акушер ва гинекологларнинг I съезди очилади.

Бу съездда Ўзбекистон акушер ва гинекологларининг ҳомиладор аёллар соғлиғини сақлаш, ҳомиладорлик вақтида учрайдиган касалликларни камайтириш, кўз ёриш процессини енгиллаштириш, чилла даврида учрайдиган касалликларни йўқотиш соҳасида эришган улкан ютуқларига якун ясалади. Шу билан бирга, келажакда қилиниши лозим бўлган ишлар режаси тузилади.

Агар биз ўтмишга бир назар ташласак, Октябрь революциясидан кейинги ютуқларимиз яна ҳам яққол кўринади. Революциядан олдин Туркистон вилоятида кўзи ёрийдиган аёлларга ёрдам кўрсатиш учун ажратилган 69 тагина ўрин бор эди. Фақат 63 акушер ҳомиладор аёлларга хизмат қиларди. Ҳомиладор аёллар кўп ҳалок бўлар, кўпчилик чақалоқлар ёшига етмай, дунёдан ўтарди. Октябрь революцияси ғалаба қилган кундан бошлаб аёллар ва чақалоқлар соғлиғини сақлашга катта аҳамият берилди.

Ленин декрети билан 1920 йилда Тошкент Давлат университети ташкил этилиб, унда медицина факультети очилди. 1921 йилда биринчи марта акушерлик ва гинекология кафедраси ташкил этилиб, унга профессор К. Т. Хрушчев мудир қилиб тайинланди. Кафедра ташкил топган кундан бошлаб ҳомиладор аёлларга ўз вақтида медицина ёрдамини кўрсатиш ва она-боланинг саломатлигини сақлаш соҳасида мураккаб илмий ишлар олиб борилди. Ҳомиладорлик токсикозларининг олдини олиш ва даволаш борасида «Туғиш процессини оғриқсизлантириш», «Бепуштликка» қарши кураш ва ҳомиладорлик билан биргаликда учрайдиган безгак, камқонлик, бод ва юрак-томир касалликларини даволашга бағишланган кўп ишлар қилинди. 1940 йилгача қатор етук профессорлар А. М. Новиков, Ф. Н. Тавилдаров, Р. А. Черток, С. Г. Хаскин ТошМИнинг 1-акушерлик-гинекология кафедрасига бошчилик қилганлар.

1940 йилдан ҳозиргача ТошМИнинг акушерлик ва гинекология кафедрасига медицина фанлари доктори, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Абрам Аронович Коган раҳбарлик қилмоқда. Бу кўзга кўринган клиницист олим раҳбарлигида акушерлик соҳасида ўзбек аёлларидан биринчи бўлиб Зоҳидахон Жамолова кандидатлик диссертациясини ёқлаган бўлса, ундан бери ўнлаб фан кандидатлари ва докторлари етишиб чиқди.

Ҳозирги кунда республикамизда етти акушерлик кафедраси бўлиб, буларга юқори малакали мутахассислар бошчилик қилмоқда. Самарқанд медицина институти акушерлик кафедрасининг мудири Ислом Зокиров «Сариқ касали билан оғриган аёлларда ҳомиладорлик ва туғиш процессининг ўтиши» деган темада, Ўрта Осиё давлат педиатрия институти акушерлик ва гинекология кафедрасининг мудираси Асолат Қодирова эса «Ҳомиладорлик ва камқонлик» проблемаси устида ишлаб, бу касалликларнинг олдини олиш, даволаш, ҳамда унинг ҳомила ва чақалоқларга таъсирини ўрганиб, оналар ва болаларнинг нобуд бўлишини камайтириш хусусида амалий таклифлар киритдилар. Бу катта ишлар якунида ҳар иккала олим докторлик даражасига эришди.

Атоқли акушер-гинекологларимиздан фан доктори, профессор Н. Т. Раевская 19 йилдан бери Тошкент врачлар малакасини ошириш институтида кафедра мудирасидир. Бу олима «Ҳомиладорлик ва бруцеллёз» касаллиги устида катта тадқиқот ишлари олиб борган. Андижон медицина институти акушерлик кафедрасининг мудираси С. А. Адинцова Сил касаллиги жараёнида аёллар жинсий аъзоларида бўладиган ўзгаришлар тўғрисидаги кўп йиллик кузатишларига якун ясаш — докторлик диссертациясини ёқлаш арафасида.

Кўзга кўринган олимларимиз сафида кўплаб ёш доцент ва ассистентлар, аспирант ва ординаторлар ҳомиладорлар соғлиғини сақлашда фидокорона хизмат қилмоқдалар. Тошкент шаҳрининг ўзида 14 та туғруқхона аёллар хизматида. Доцентлардан М. М. Маҳмудованинг «Дизентерия ва ҳомиладорлик», Х. С. Умарованинг «Юрак-томир касалликлари ва ҳомиладорлик», М. И. Мусабекованинг «Ўзбекистон қизларининг жисмоний ва жинсий тараққиёти» деган темаларда олиб бораётган илмий ишлари ҳам катта амалий ва назарий аҳамиятга эга.

Шонли 50 йил мобайнида Ўзбекистон акушер-гинекологларининг фан, ёш авлодни тарбиялаш, аҳоли соғлиғини сақлаш борасида қилган ишларига якун сифатида чақирилаётган бу съезд қатнашчиларининг сони 500 дан ортади. Съездга Ўзбекистоннинг ҳамма областларидан, қардош республикалардан ва Москва, Ленинград, Киев, Қозон, Рига, Кишинёв, Харьков каби шаҳарлардан делегатлар келди.

Ўзбекистон акушер-гинекологларининг I съезди 1—2 ноябрда «Билим уйи»да бўлади. Унда асосий проблемаларга оид 60 дан ортиқ доклад тингланади ва муҳокама қилинади.

Х. С. УМАРОВА,
ТошМИ даволаш факультети акушерлик ва гинекология кафедрасининг мудири, медицина фанлари кандидати, доцент, съезд делегати.

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Бекобод район матлубот жамиятига қарашли Ойбек номли ишчилар кооперацияси ходимлари 1973 йил газета ва журналларга обуна бўлмоқдалар.

Ҳозиргача кооперация ходимлари 300 сўмлик маҳаллий ва марказий газета-журналларга обуна бўлдилар. Айниқса, бухгалтерлардан Р. Абдуллаев, Ю. Бозоров, Т. Қурбонбоев, Х. Ялғагиев, сотувчилардан Ю. Эрматов, О. Бердимбетов, Б. Бувробоев, К. Павлова, шоферлардан Қ. Баҳромов, Э. Ҳамроевларнинг ҳар бири 20—25 сўмга «Муштум», «Фан ва турмуш», «Совет Ўзбекистони», «Советская торговля», «Тошкент ҳақиқати» ва «Коммунист» район газетасига биринчилар қатори ёзилишди.

* * *

Ойбек номли 28-мактабнинг ўқувчи ва ўқитувчилари обуна ишларини яхши ташкил қилдилар.

ХОККЕЙ ЯХМАЛАГИДА—БОЛАЛАР

«Юбилей» спорт саройидамиз. Ниятимиз — иш бошланганига кўп вақт бўлмаса-да, яхшигина натижаларни қўлга киритаётган болалар хоккей спорти мактабининг фаолияти билан танишиш...

Спорт залининг яхмалагида машқлар айни қизиган вақт.

— Булар Ўзбекистон хоккейининг бўлажак намояндалари, — умидли ёш хоккейчиларимиз, — деди мактаб директори Омон Мусаев. — Мактабимиз шу йилдан махсус тайёргарликни бошлаб юборди, Шунинг учун ҳам хоккей ўйнаш истагида келаётган болаларнинг сон-саноғи йўқ. Лекин, бизнинг улар олдига қўядиган шартларимиз бор. Жумладан, узоққа югуриш ҳамда баландликка сакраш, конькида олдинга ва орқага уча билишда маълум нормативларни бажара оладиган ўқувчигина мактабимизга қабул қилинади. Шу кунларда мактабимизда бу талабларни бажарган 258 ёш хоккейчи таълим оляпти.

Улар билан тренерлардан Тўлқин Алиев, Альберт Майский, Николай Тушняковлар (катта тренер) самарали иш олиб бораётирлар.

Мактабда болаларнинг ёшига қараб 9 та группа ташкил этилган. 3 та бошланғич тайёрлов группасида 11-12 ёшли 75 бола таълим олмоқда. Балоғатга етмаган ёшдагиларнинг 3 та группасида эса 13-14 ёшли 77 ўқувчи бор. 2 та ёшлар группасида (15-16 ёшлилар) 84, 1 та ўсмирлар группасида (16-17 ёшлилар) 22 бола машқларга мунтазам қатнашяпти.

Мактаб раҳбарлари болаларга ҳамма шароитларни яратиб беришяпти. Машқлар ҳар куни олиб борилади. Бир группа эрталаб 8-12 ларда машқ ўтказса, яна бири кечқурун. Хоккейчилар ҳафтада 2 марта врач назоратидан ўтишади.

Хоккей мактабида ота-оналар комитети мавжуд. Комитет раиси И. Исломбеков ҳамда унинг ёрдамчиси Менделсон ўртоқлар болаларнинг ўзлаштириш ва ўқиш давоматларини кузатишда, мактаб раҳбарларига ҳам катта ёрдам бермоқдалар...

Мактаб илмий мудири ёш хоккей мутахассиси Тўлқин Алиев шундай дейди:

— Келажакка катта умид боғлаётган Шукур Каримов, Сино Пўлатов, Дима Рябашко, Жаҳонгир Исломбеков, Юра Пакин, Раҳим Шокиров, Адҳам ва Ҳаким Муҳитдиновлар, Усмон Комилов, Султон Зуфаров, Алихон Каримжонов каби болалардан мамнунмиз.

Равшанларимизни айтмайсизми? Ҳозирда Равшан учлигини тузишни мўлжаллаяпмиз. Равшан Шокиров, Равшан Исмоилов ва Равшан Маҳмудовлардан келажакда машҳур Старшинов учлигидек ажойиб ансамбль чиқиб қолса ажаб эмас...

Ҳа, йиллар ўтар, Ўзбекистон хоккей шинавандалари мана шу ёшлар билан фахрланиб юрадиган вақт келар. Бунинг учун эса улардан, барча ёш хоккейчилардан машқларга доимо қатнаб ўз устларида тинмай иш олиб бориш талаб қилинади.

Ф. ИСАЕВ.

ДУНЁ ОВОЗИ

чет эл хабарлари

ЮКСАК БАҲО

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). АҚШ денгиз министрининг илмий—тадқиқот ва тажриба — конструкторлик ишлари бўйича ёрдамчиси доктор Роберт Фрош Советлар мамлакатининг океаншунослик соҳасида олиб бораётган тадқиқотларига юксак баҳо берди. Доктор Р. Фрош «Нью-Йорк таймс» газетасида босилган суҳбатида бундай деди: «Совет океаншунослари жуда кенг кўламда тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Жуда муҳим илмий ғоялар бу ишларга асос қилиб олинган».

Фан ва техника бўйича СССР давлат комитетининг таклифига биноан, Америка океаншунослари делегацияси яқинда Совет Иттифоқида бўлди.

«Совет олимлари, — деб таъкидлади доктор Р. Фрош,— баъзи соҳаларда биз АҚШда олиб бораётган тадқиқотлардан ҳам мураккаброқ тадқиқотлар ўтказмоқдалар». СССРда тадқиқот ишлари учун жуда яхши негиз яратиб берилган. Ҳар томонлама тадқиқот ўтказиш учун, деб таъкидлади АҚШ денгиз министрининг ёрдамчиси, олимлар ихтиёрига кўпгина илмий тадқиқот кемалари ажратиб берилган.

Р. НИКСОН НУТҚИ

ВАШИНГТОН, 30 октябрь. (ТАСС). АҚШ президенти Р. Никсон Қўшма Штатларнинг ҳарбий сиёсати тўғрисида радио орқали нутқ сўзлади.

Р. Никсон шу нутқида ҳозирги вақтда ҳарбий чиқимлар федерал ҳукумат бюджетининг учдан бир қисмини ташкил қилганлигини эътироф этган бўлса ҳам, аммо уни камайтиришга қарши гапирди. АҚШ олиб борадиган музокараларда «Куч ва қаътият» позициясида туриш керак, деди президент.

Айни вақтда Никсон жаҳон миқёсида кучларнинг ҳарбий нисбатидаги туб ўзгаришларни ва СССРнинг шу соҳадаги муваффақиятларини таъкидлаб ўтишга мажбур бўлди, Эйзенхауэр маъмурияти чоғида АҚШнинг Совет Иттифоқига нисбатан ядро қуролидаги устунлиги 1:15 ёки ҳатто 20 га тўғри келган бўлса, эндиликда иккала давлат тенг миқдорда ядро кучига эгадир», деди Р. Никсон.

ҲИНДИ-ХИТОЙДА УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Информация агентликларининг хабар беришича, Жанубий Вьетнам халқ озодлиқ қуролли кучлари бўлинмалари ўтган кунларда Сайгон қўшинларининг позицияларига 104 марта зарба бердилар. Ватанпарварлар ракета-тўплардан ўқ узганларидан кейин асосий ҳарбий базаларнинг бири Даксеангни ишғол қилдилар. Даксеанг Марказий ясси тоғдаги вилоят маркази контумдан 48 километр шимолда жойлашган.

Жанубий Вьетнам пойтахти атрофида шиддатли жанглар давом этмоқда. Ватанпарварларнинг бўлинмалари бу ерда қўғирчоқ қўшинларнинг қаршилигини енгиб, аҳоли яшайдиган яна бир неча пунктни ишғол қилдилар.

Озодлик кучлари Вьетнамнинг қадимий пойтахти Хюэ атроф теварагида душман позицияларини тўпга тутдилар, шунингдек Дананградан жануб томонда қўғирчоқ қўшинларга ҳужум қилдилар.

Ватанпарварлар Меконг дарёси дельтасида Сайгондан 90 километр наридаги кўприкни портлатдилар ва стратегия жиҳатдан муҳим бўлган 30-тошйўлни кесиб қўйдилар.

ПАРИЖ. (ТАСС). Камбоджа ватанпарварлари Пномпендан 14 километр наридаги йирик ҳарбий омборга ракеталар ташлаб, бу омборни яксон қилдилар. Кучли портлаш ва ёнғинлар натижасида Пномпень солдатларидан кўп киши ўлдирилди ва ярадор қилинди.

ХАНОЙ. (ТАСС). Америка авиацияси 28 октябрда Тханьхоа вилоятининг маъмурий маркази ва унинг атроф теварагидаги жойларни бомбардимон қилди, шунингдек Нгеан, Хатинь, Куангбинь вилоятлари ҳамда Виньлинь зонасидаги аҳоли зич яшайдиган бир қанча районларга зарба берди. «В-52» стратегик бомбардимончи самолётлар Куангбинь вилоятига бомба ташладилар. Аҳоли ўртасида қурбонлар бор.

Вьетнам Демократик Республикаси ташқи ишлар министрлигининг вакили АҚШнинг ана шу ҳарбий хуружларини ВДР суверенитети ва хавфсизлигига зарар етказаётган бомбардимонлар дарҳол тўхтатилсин, деб талаб қилди.

ИСРОИЛНИНГ ЯНГИ ЖИНОЯТИ

ДАМАШҚ, 30 октябрь. (ТАСС). Тель-Авив Сурия Араб Республикасига қарши яна агрессия қилди. Исроил самолётларининг бир группаси бугун эрталаб Сурия пойтахтига жуда яқин бўлган Дума, Айн-Сахна, Хорна ва Айн Ас-Сахиб аҳоли пунктларини бомбардимон қилди.

Қароқчиларча қилинган хуруж натижасида тинч аҳоли орасида яна қурбонлар бор. Дастлабки маълумотларга қараганда, ҳужумга дучор бўлган аҳоли пунктларидан биридагина 3 киши ўлган. 7 киши жароҳатланган.

АТОМ КЕМАСИ Сасэбога келди

ТОКИО, 30 октябрь. АҚШнинг ракеталар ортилган «Тракстон» атом кемаси бугун Япониянинг Сасэбо портига келди. Американинг жанговар атом кемалари Иокасука портига ҳам бемалол кириб чиқмоқда. Бу портда АҚШ ҳарбий денгиз кучларининг узоқ шарқдаги энг катта базаси жойлашган. Матбуотнинг берган хабарига қараганда Пентагон Иокосукани АҚШ еттинчи флотининг доимий стратегик ва тактик базасига айлантирмоқчи, Сасэбони эса, шу флотни таъминлаб турувчи бош пунктга айлантирмоқчи. Шу шаҳарларнинг аҳолиси ва мамлакатнинг демократик кучлари бу планларга кескин равишда қарши чиқмоқдалар.

БЕЛФАСТДА ЯНА ҚОТИЛЛИК

ЛОНДОН, 30 октябрь. Телеграф Ольстерда террорчиларнинг хуружлари натижасида яна кишилар қурбон бўлганлигини маълум қилди. Белфастнинг католиклар яшайдиган районида ўтиб бораётган автомашинадан отилган автомат ўқи билан ирландиялик 16 яшар ўспирин ўлдирилди. Ирландиялик яна бир йигитнинг елкасидан ўқ ўтиб кетди. Ардойн районида ирландияликлардан яна бир киши жароҳатланди. Лондондеррида 10 ёшдаги ўғил бола жароҳатланди.

Граждан ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи уюшма якшанба куни ирландияликларнинг қамоққа олинишига ва «хавфсизлик кучлари» нинг безорилигига қарши норозилик билдириш юзасидан икки марта оммавий намойиш уюштирди.

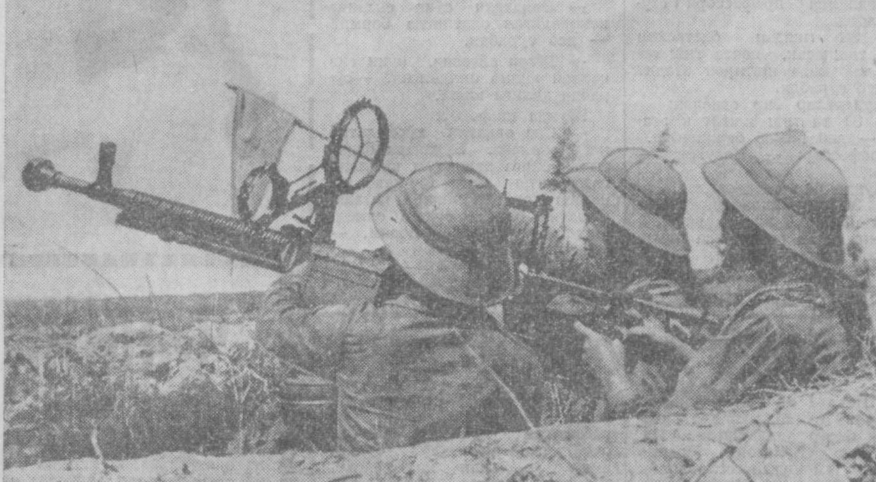

ВДР. Вьетнам Демократик Республикаси мудофаачилари Америка ҳаво қароқчиларига қарши мардонавор кураш олиб бормоқдалар. Суратда: Намха вилоятининг ҳаво мудофааси отрядининг қизлари Америка самолётлари ҳужумини қайтариш учун ҳозирлик кўрмоқдалар.

ВИА—ТАСС фотоси.

Спорт

ИККИ ЎРИНГА ЕТТИ ДАЪВОГАР

СССР чемпионатининг олтин медаллари ўз эгасини топди. Бироқ, кумуш ва бронза мукофотлари қайси командаларга тегиши ҳозирча муаммо. Олий лига командалари яна 16 та ўйиндан сўнг мавсумни тугатадилар. Мана шу ўйинлар иккинчи, учинчи ўринлар тақдирини ҳал қилиб беради. Ҳозирча ЦСКА ва «Днепр»дан ташқари «Арарат», «Динамо» (Тбилиси), «Динамо» (Киев), «Торпедо», «Зенит» футболчилари ҳам мукофотдан қуруқ қолмасликка умидворлар.

Ўтган душанба куни «Арарат» билан «Спартак» ўзаро дуранг ўйнагач (1:1), командалар жадвалда қуйидагича жойлашишди.

Командалар	Ў	Т	О
Заря	27	48—25	38
ЦСКА	29	37—33	33
Днепр	28	36—35	32
Зенит	29	38—29	31
Арарат	28	36—28	31
Динамо Тб.	28	37—34	31
Торпедо	29	31—32	31
Динамо К	26	42—30	29
Динамо М.	28	39—34	29
Динамо Мн.	28	26—26	29
Спартак	26	27—25	24
СКА	28	28—32	24
Қайрат	29	21—27	24
Карпати	28	24—38	24
Локомотив	29	28—42	21
Нефтчи	28	25—53	17

Турнирдан кўринадики, Бокунинг «Нефтчи» командаси билан Москва темирйўлчилари қолган ўйинларни муваффақиятли якунлаган чоғларида ҳам сўнгги ўринлардан кўтарила олмайдилар. Бу икки коллектив олий лига билан хайрлашди.

ТОШКЕНТЛИК СПОРТЧИ ҒОЛИБ

СССР кубоги учун велосипед спортидан дастлабки стартлар бўлди. Тожикистон пойтахти барча иттифоқчи республикалар, Москва ва Ленинграддан келган 200 га яқин спортчини қабул қилиб олди.

Шахсий пойгада дастлабки ғолиблар аниқланди. 25 километрга аёллар мусобақасида краснодарлик Н. Юдакова ғолиб чиқди. Эркаклар 50 километрга пойга қилишди. Бу қийин масофада тошкентлик велосипедчи В. Гражданкин ҳамма рақибларини орқада қолдириб кетди. У маррага 1 соат 7 минут 53,5 секундда келди.

„ВЕЛОПОЙГА"ГА КУМУШ МЕДАЛЬ

Одессадан хушхабар келди. Бу ерда спорт фильмлари IV Бутуниттифоқ фестивали бўлиб ўтди. СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган бу фестивалда мамлакатимизнинг жуда кўп студияларида яратилган спорт фильмлари кўрикдан ўтди. Жюри Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясида суратга олинган «Велопойга» картинасини кумуш медаль билан тақдирлашга қарор қилди. Бу лента истеъдодли режиссёр Элёр Эшмуҳамедовнинг кейинги муваффақиятли асаридир. Эшмуҳамедов спорт темасига оид бошқа картиналари билан ҳам танилиб келмоқда.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ" „Саломатлик" клуби

САҲИФА № 1

ДАВРАМИЗГА МАРҲАБО

Халқимиз «Саломатлик—туман бойлик» деб жуда тўғри айтган.

Инсон саломатлиги учун фойдали суҳбат ва маслаҳатларни оммага етказишда матбуотнинг роли катта. «Тошкент ҳақиқати» бу муҳим масалага яқинроқ ёндошиб, ойда бир марта бир саҳифани саломатликка бағишлайдиган бўлди.

«Саломатлик» клуби ихтисосли, турли соҳада жонбозлик кўрсатаётган моҳир шифокорларимизга суянади. Бу, биринчи саҳифани ота-бола шифокорлар, медицина фанлари кандидатлари Зарифа ва Зикрилла Эгамбердиевлар уюштиришди.

Ҳамкасбларимизга «Қўлингизга қалам олинг, саломатлик йўлида фикр юритинг» деймиз.

Оқ йўл, «Саломатлик» клуби.

Жалол МАҚСУМОВ.
СССР Медицина фанлари академиясининг мухбир аъзоси, профессор.

МУОМАЛА, МУНОСАБАТ ВА АСАБ

Эй, биродар, бўлса эс-ҳушдан нишон,
Бўл мулойим, боадаб, ширин забон.
Фаридиддин АТТОР.

Сўз сўзлай билиш, муомала табиатнинг инсонга ато этган беғараз инъомларидандир. Бинобарин, сўз фақат инсонга хос фазилат бўлиб, кишилараро алоқа муносабат воситаси эмасми!

Ибтидоий одам беморни илк сўз билан даволаган. Абу Али ибн Сино фикрича, дори-дармон билан бирга беморни сўз билан даволаган ҳам афзал. Сўз шунчалик сир-синоатларга эга бир мулк ҳисобланади.

Сўз хоҳ яхши, хоҳ ёмон бўлсин, аввало бош мияга, у ердан бутун организмга таъсир қилади. Чунки, бош мия организмдаги бутун жараёнларни бошқариб ва назорат қилиб туради.

Яхши ва ёмон сўзнинг одамга таъсирини доно халқ қуйидагича ифодалаган: «Яхши сўзга илон инидан чиқади, ёмон сўзга мусулмон диндан чиқади». Бошқача қилиб айтганда, бир сўз билан одамни яралаш мумкин, яна бир сўз билан киши чеҳрасини нурафшон этиш мумкин. Биз бу ерда айрим сўзларни тиббий жиҳатдан «дилозор сўзлар» десак, иккинчи турдагиларни «дилором сўзлар» деб айтамиз.

Бировга аччиқ сўз, номатлуб амал ва ёки ёмон хулқ орқали алам, озор берувчиларни халқимиз «дилозор» дейди. Дили ранжиган кишининг асаб системаси, сўнг бутун ҳужайра ва тўқималар зарбага учрайди: томирлар сиқилади, қон босими ошади (гипертония)), юрак мижиғлаб оғрийди. игна ботгандай туюлади (стенокардия — инфаркт), баъзи безлардан шира ажралиши барҳам топади (қанд диабети) ва аксинча кўпаяди. Киши озор чекканда, қон таркиби ўзгариб, ацетохолин деган заҳарли модда пайдо бўлади.

Ҳаяжонланганда одамнинг афт-ангори ўзгаради, ранг ўчади, бет қотади, қўл ва оёқлар титрайди, оғиз қақрайди, одам сўздан адашади, кўзи тинади, қулоққа сўз кирмайди, нафас олиш ва юрак уриши тезлашади. Шу пайт киши ўзини-ўзи босиб ололмаса, ножўя ҳаракатга йўл қўйиши мумкин. Бунинг устига асаби бузилган организмнинг ҳимоя воситалари заифланади. Юқумли касалликларга, шунингдек, грипига, ва ҳаттоки, шамоллашдек арзимаган дардга ҳам осон дучор бўлади. Илмий тадқиқотларнинг кўрсатишича, рак касаллигининг негизида ҳам давомли асаб бузулиши ётади. Асаб ҳужайралари ниҳоят нозик яратилганки, «бузилиб» қолса уларни «ямаш», тиклаш амри-маҳолдир.

Дил ранжишлик бот-бот такрорланиб турса, давомли нотинчлик, уйқусизлик юзага келади. Натижада бош мия функционал чарчайди. Академик И. Павлов ва Петровларнинг исботича, бу ҳол кишини тез қаритади, бетни ажинлар босади, чеҳра сўниб, сочлар оқаради; дармонсизлик, чарчаш аломатлари содир бўлади.

Дилозорлик айниқса, ёш организмга, ҳомиладор аёлга ва кексаларга жуда ёмон таъсир қилади. Ёш авлод содир бўлган руҳий ярани дилида умрбод сақлайди. Эмизикли онадан сут қочади. Эски касалликлар ошқозон ёки 12 бармоқ ичак яраси, сил, руҳий ночорлик) қайта бор қўзғалиши мумкин.

Ҳамма сир «сўзда» экан, жуда осон эканку! Яхши сўзлик бўлайлик! Дарҳақиқат, «яхши сўз ҳам. ёмон сўз ҳам бир оғиздан чиқади» демоқчимиз. Албатта, шундай. Аммо, минг афсуски, орамизда ҳануз дилозорлар ҳам учраб туради.

Кундалик ҳаётимизга бир назар ташлайлик. Киши эрта наҳорда тиниқ сувдек равшан ва енгил бўлиб ўрнидан туради. Бола-чақалари билан сўрашиб, саломлашиб дили очилади. Эрта наҳорда киши яхши ва пок кишилар билан учрашса, кўзи матлуб нарсаларга тушса, куни тинч ва хайрли ўтади дейдилар. Киши қўпол сўзни дарров сезади, юраги жиз этади. Одатда, руҳий осойишталикни бирор ситамгар, дилозор бузади.

Бу ҳақда Носир Хисрав яхши гап айтган:
Йиртқич бўри, гар ўлимга лойиқ,
Ситамгир ундан ёмон, халойиқ...

Транспортга чиқилганда, баъзан ёш-яланг ўтирган бўлади. Баъзилар ўтирдими, бас бўйни қийшайиб оғригунча тескари боқиб олади. Ожизлар ва кексалар туриб кетаётганини гўё «пайқамайдилар». Ҳамманинг асаби бирдан қўзғалади. Бетамизга: «Кексага жой бер» дейишга мажбур бўлинади.

Кондукторларда ҳам гап кўп. Трамвай кондукторларидан Талас Шораҳмедовни одамохун деб биламиз. У вазиятга қараб нима дейишни билади: «Ўтирганлар! атроф-теваракка қараб қўйинглар, ўзингиздан катта ёки хотин-халаж туриб қолмадимикан» деб қўяди. Бирор ёш ўрнидан туриб жой берса, кондуктор баланд товуш билан «Раҳмат, укажон!» деб миннатдорчилик билдиради. Йўловчилар ўзларини хийла енгил сезадилар. Бир кун шу кондукторни бекатда тушиб: «Бизнинг трамвайга марҳамат!» деб одамларга илтифот қилаётганини кўрганмиз. Бундайин шинавандалик кишини беихтиёр табассумга мойил қилади.

Кўча-кўйда юриш-туришнинг ўзи бўлмайди. Кўчада муомала муҳим роль ўйнайди. «Известия» газетасида ёзилишича, ёш йигит ва қиз кетаётган бир кексага «Сиз қачон ўласиз» деб аҳмоқона савол беришган. Яна бир хабарда «интеллигент» киши таксида кетаётган жувонга тегажоғлик қилган, мулойимлик бўлмагандан сўнг «сан фалонсан» деб ҳақорат қилган. Шундай қилиб, кекса ва жувон муаллақ ҳақоратга, сўнг юрак санчиғига дучор бўлган.

Киши ҳамкасбларидан ҳам озор чекса бормн, асаби вайрон бўлдк, деяверинг. Кўнгли шикаста киши чор-ночор уйига қайтиб келади. Зийрак ва латофатли аёл буни пайқайди. Ёмон кайфият оила аъзоларига ҳам тез юқади.

Асабни нурафшон этувчи сеҳрли сўзлар мавжуд. Ўз жойида ишлатилган «кечиринг», «марҳамат», «ўтиринг», «ассаломуалайкум», «хайр», «раҳмат», «жоним билан», «келиб туринг», «эй, бормисиз» каби сўз-муомалаларни эшитиш қандай яхши! Чунки яхши сўздан кишининг чеҳраси очилиб, дилини шод этади.

Бир бола донога:

— Менинг сўзларим аҳамиятсиз қолади, менга қўпол муомала қилишади, — деб шикоят қилибди.

Шунда доно:

— Ҳарна сўзласанг, юмшоқ, мулойим сўзла, «ойи» эмас, «ойижон», дада эмас, «дадажон», «акажон», «укажон» деб мулойим сўзла деб ўқтирибди.

Болага бу сўз маъқул келибди, у шу каби мулойим сўзлар ишлатиб, одамларнинг дилини нурафшон этар, ўзи ҳам беҳад хурсанд бўлар экан.

Шунинг учун «сўздан сўзнинг фарқи бор, ўттиз икки нархи бор» дейишади.

Хуштабиат одам фақат сўз билангина эмас, балки сир яширувчи амалий чоралар ҳам кўради. Сўз билармон ҳамдард, озор чеккан кишига сокинлик ва ҳаттоки табассум ҳадя қилишга ҳам уриниб кўради.

Руҳий азоб чекишликнинг иккинчи манбаи тасодифан юз берган мудҳиш воқеадир. Офат, кулфат, ўлим ва шунга ўхшаш ҳолатлар организмни азобга солиб қўяди. Одамни оғир аҳволдан қутқариш учун ёмон хабарни ётиғи билан сўзлай билиш керак бўлади.

Масалан, киши мол ёки дунёсидан ажраса, доно кексалар: «Жонингга келган бало молингга урибди, жонинг омон бўлса, мол топилади» деб юпатиб, босиғи билан сўзлайдилар. «Ўлим» ёки «ўлди» сўзлари донолар тилида «дунёдан ўтибди», «дунёдан кўз юмибди» қабилида юмшоқ сўзланади.

Киши табиатан оғир, вазмин бўлмоғи керак. Шундагина асаби уринмай, аслидай сақланиб қолади. Эртасига ҳам хушнуд бўлади.

Адиб А. П. Чехов «Иззат-хурмат қилиш—олийжанобликдир» деган эди. Бу, кишиларнинг ўзаро муомала, муносабатларига боғлиқ, шундай эмасми!

З. ЭГАМБЕРДИЕВ,
З. ЭГАМБЕРДИЕВА,
медицина фанлари кандидатлари.

РАЪНО ХЎЖАЕВА бундан 15 йил муқаддам Тошкент Давлат медицина институтини тугатиб, 1-юқумли касалликлар шифохонасига ишга келган эди. Ўшандан буён у минглаб беморлар дардига шифо берди. Моҳир врачнинг хизматлари муносиб тақдирланди, 1968 йилда биринчи категорияли врач номини олишга муяссар бўлди.

Раъно Хўжаева хушмуомалалиги, бой тажрибаси билан коллектив ҳамда беморлар ҳурматини қозониб келмоқда. Суратда: Раъно Хўжаева.

Э. МУҲАМЕДОВ фотоси.

КОНИ ФОЙДА

Қуритилган мевалар мумиё каби турган микроэлементларга бой. Бинобарин, улар организм бардамлиги учун ниҳоятда зарур.

Микроэлементлар марганец, цинк, фтор, йод, темир, кумуш, фосфор ва ҳаттоки олтин ва бошқалар оз миқдорда бўлса ҳам, хужайраларнинг тузилишида иштирок этадилар. Организмда уларнинг етишмаслиги баъзи бир касалликларга олиб келади. Масалан, организмда фтор моддаси етишмаса тиш бузилиб, уваланиб кетади, йод етишмаса бўқоқ пайдо бўлади, олтин етишмаса соч сочдек бўлмайди, фосфор, кальций, мия, мушак, суяк-қон тузилишида керак, Темир моддасидан қон эритроцитлар ранг олади.

Агарда ёзда инсоннинг микроэлементларга бўлган эҳтиёжи сабзавотлар, мевалар, полиз экинлари билан қониқтирилса, қиш ва эрта баҳорда буни қоплаш қуритилган мевалар ҳисобига тўғри келади. Микроэлементлар ва витаминлар ҳужайра ва тўқима сувларида эриб, унинг ривожи учун зарур обиҳаётга, яъни бальзамга айланиб кетади.

Биохимик сир-синоатлардан бехабар қариялар ҳаётий тажрибаларига асосланиб, қишда олма қоқи, шафтоли қоқи, баргак, майиз, туршак, олча, тоғолча, ёнғоқ, жийда гулқанд, қовунқоқи еб туришни ёки кампот ҳолида ичишни одат қилганлар. Бу асил табиий ҳаётбахш мевалар таркибидаги маълум миқдорида клетчаткалар ичакларда ҳазм бўлмай, шиллиқ қаватларини қитиқлаб, ичаклар фаолиятини оширадилар. Натижада киши қабзият каби азиятга дучор бўлмайди.

Мевалардаги қанд моддаси углевод — юрак ва мушаклар фаолияти учун зарур бўлса, витаминлар, умуман ҳаёт асосларидир. Қуритилган меваларда қанд моддаси кам бўлиб, витаминлардан «С» ва «РР»га бойдир.

Бу нордон мевалар тил карашини олади, овқатни ҳазм қилишга ёрдам беради, ичаклар фаолиятини оширади, милк ва томирларни, кўз ва терини мустаҳкам қилади. Кишини юқумли касалликлардан (грипп, шамоллаш, ангина), юқори нафас йўлларининг яллиғланишидан сақлайди. Қуруқ, ширин мевалар микроэлементлардан ташқари қанд — глюкоза манбаи бўлиб, кучсиз, дармонсиз кишиларга, дарддан соғаяётган беморларга, қони кам ожизларга кони фойдадир.

«Ёзнинг бир куни йилни боқади» ёки «ёзнинг чиқиндиси—қишнинг давоси» деганларидек, ҳозирданоқ меваларни исроф қилмасдан, санитария ва гигиена қоидаларига риоя қилган ҳолда райҳон солиб қоқига айлантириш саломатлик учун ғамхўрлик қилиш демакдир.

Баҳорда илик узилмасликнинг омили ҳам шу!

А. МУҲИДДИНОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач.

ИБРАТЛИ ЛУҚМАЛАР

Ошқозон касалига учраган серҳаракат бемор:

— Доктор, шунча кундан бери дори-дармон қиласиз, ҳеч нафи бўлмади, энди нима буюрасиз, — деб сўрабди.

Шунда доктор:

— Куйлакдан бошқасини ечиб ташлайсиз, қимирламай ётиб, дам олишга мажбур бўласиз. Шунда соғайиб кетмасангиз, мен докторлик касбимдан воз кечаман, — дебди.

Дарҳақиқат, кўрпа-ёстиқ қилиб ётишга мажбур бўлган бемор ором ва дам олибди, тўйиб-тўйиб ухлабди, хордиғи чиқибди, ошқозон яраси битиб кетибди.

●

Медицина профессори студентлардан:

— 32 тишдан биттасини олиб ташласак, нечта тиш овқат чайнашда иштирок этади? — деб сўрабди.

Студентлар бир оғиздан:

— 31 та тиш иштирок этади, — деб жавоб беришибди.

Профессор: — Нотуғри, — дебди.

Шунда бир студент:

— 30 тиш ишлайди, чунки тиши йўқ жойнинг қаршисидаги тиш овқат чайнашда иштирок этмайди, — дебди.

Профессор: — Баракалла, жавобинг тўғри, — дебди.

●

Профессор бир студентдан:

— Фалон дорини беморга қанча ичириш мумкин? — деб сўрабди.

Студент:

— Бир ош қошиқдан, — деб жавоб берибди.

— Кетаверинг.

Студент кетаётган йўлидан қайтиб профессорга:

— Ўн беш томчи ичириш керак экан, — дебди.

— Кеч қолдингиз, касалингиз ўлиб бўлди, — дебди профессор.

●

Бир шифокор нотаниш кишининг овқат истеъмол этишини кўриб:

— Овқатдан сўнг сизнинг кекирадиган одатингиз борми? — деб сўрабди.

— Тўғри айтасиз, буни сиз қандай қилиб билдингиз? —сўрабди ҳалиги киши.

Шунда шифокор:

— Сиз овқатни хўриллатиб ичар экансиз. Бунақада овқат билан бирга ҳаво ҳам ютилади (аэрофагия). Сўнг бу ҳаво кекириш орқали чиқиб кетади. Овқатни оҳиста оғизга олмоқ, чайнамоқ ва ютмоқ лозим, — дебди.

Тўпловчи:
М. МАЛИКОВ, врач.

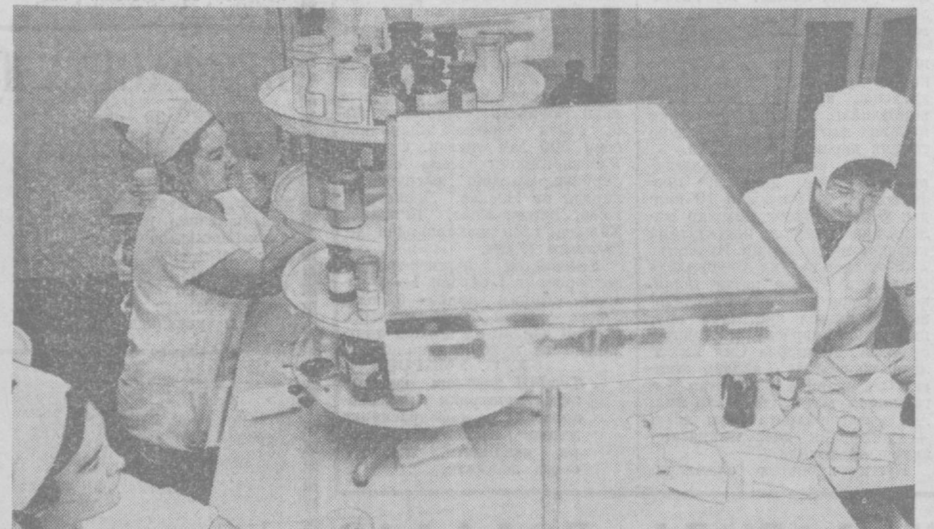

✦ ТОШКЕНТДАГИ 7-дорихона коллективи буюртмачилардан тушган дори-дармонларни ўз вақтида тайёрлаб, уларнинг ҳурматини қозонмоқдалар. Бу ерда ўз касбининг моҳир усталари бўлган тажрибали фармацевтлар меҳнат қилишади.

Суратда: ишчи ходимлардан А. Каримбоева, С. Разумная ва А. Беленьковаларни иш устида кўриб турибсиз.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

ТИББИЁТ АЖОЙИБОТЛАРИ

✦ Петр 1 ва Томас Эдиссон кам уйқу бўлиб, кўпинча кечаларни бедор ўтказишган... Испаниялик Валентин Медина Повер 12 йил, югославиялик Фроньк Микулич 22 йил, лондонлик Сидней Эдвард 26 йил, швециялик 77 яшар чол Олаф Эриксон эса 46 йил уйқунинг нима эканлигини билмаганлар. Дунёнинг ман-ман деган шифокорлари бу дард олдида ноилож эмишлар.

✦ Францияда 4 яшар бир қиз нимадандир чўчиб, ҳушидан кетган. Шу бўйича 18 йил ухлаб қолган. Сўнг уйғонган. 22 яшар бу қизнинг табиати ёш болаларга мансуб. У қўғирчоқ ўйнашни ёқтиради.

✦ Академик Иван Павлов 35 ёшидан то 60 ёшгача, яъни 25 йил «бежон» бўлиб, уйқуга кетган эркак кишини кузатган. Ундан «ухлаганингизда нималарни сездингиз?» — деб сўраганларида, у кўп гапларни эшитганлигини, тушунганлигини, аммо бирор ҳаракат қилолмаганини айтган.

✦ Норвегиялик Аугуста Ланград деган бир аёл кўзи ёришгандан кейин (1919 йил, 8 февраль) 6 соату 28 минут ўтгач, мудрай бошлаган, сўнг уйқуга кетган. Лекин у ташқи таассуротларга беихтиёр ҳаракат билан жавоб қиларди, кўришмоқчи бўлганларга қўл узатмоқчи бўларди. Оғзини очиб, овқатланмоқчи бўлар, аммо иложини қилолмасди. Аугуста Ланград 1941 йилда ўзига келиб, кўзини очди. Беш йил ичида қариб кампир бўлиб қолганди. У 1946 йилда вафот этди.

✦ 1963 йилнинг 22 ноябри. Америка Қўшма Штатларининг президенти Жон Ф. Кеннеди ҳалок бўлди. Бу хабарни эшитган аргентиналик ўн тўққиз ёшли қиз Мариа Элена Тельо қаттиқ таъсирланиб, ўша куни летаргия уйқусига кетди. Қиз мана тўққиз йилдирки, ҳамон ухлайди. 1968 йили «уйқудаги гўзал» самолётда Сан-Мартиндан Буэнос-Айресга келтирилди, клиникага ётқизилди. Қизнинг онасининг гапига кўра, Мариа фақат 1964 йилда кўзини бир зум очиб, бир-икки оғиз сўз айтган, кейин яна уйқуга кетган.

✦ Бундан 400 йил муқаддам Андрей Везалий бир ўликнинг кўкрагини ёрган. Воажаб, юрак уриб турарди! Олим бошқа аъзолар ишдан чиқса ҳам юрак ўзидан-ўзи ишлаш (автоматизм) қобилиятига эга экан, деган хулосага келади.

ЧИНИҚҚАНГА ЧАНГ ЮҚМАС

Грипп-тез юқадиган, ўткир, қисқа муддатли, юқумли касаллик бўлиб, қисқа вақт ичида кенг тарқалиб кетиши мумкин. Гриппнинг ниқоби кўп, ранго-ранг, Организмнинг бардошлилигига, ёшига ва грипп қўзғатувчи вирусларнинг хилига қараб, касаллик оғир, ўртача ва енгил ўтади.

Кишилар қадимдан бу касаллик билан оғриб келадилар. Грипп эпидемияси 1387, 1404, 1510, 1557, 1580, 1732, 1781 йилларда рўйхатга олинган. Ўтган асрда эса, у жаҳон бўйлаб тўққиз марта ҳуруж қилган.

Гриппнинг асосан уч хил клиник формаси бор. Агар бош ва кўз қовоқлари қаттиқ оғриб, кишини лоҳас қилса, бу гриппнинг мия формаси бўлади. Бордию киши бот-бот йўталаверса, кўкрак ва аъзолари оғриса-бу гриппнинг ўпка формасига киради. Мабодо, қорин оғриб, ич бузилса, бу гриппнинг ошқозон-ичак формасига айланганидир.

Грипп билан оғириган киши йўталса акса урса касаллик вируслари ўқдек отилиб чиқади, соғ кишининг нафас йўлларига кириб олади. Вирусларнинг захари қон орқали бутун аъзои баданига тарқалиб, юқорида айтилган ҳодисаларни юзага келтиради. Грипп билан оғримаслик учун бир қатор эҳтиёт чораларини кўриш лозим. Эпидемия вақтида қўл бериб кўришишлик шарт эмас. Докадан маска тақиб юриш касаллик юқиш хавфини камайтиради. Спорт, гимнастика, рўзғордаги жисмоний ҳаракатлар, ювиниш, артиниш каби машғулотлар доимо йўлдошингиз бўлсин. Чунки, ҳаракат кишининг «зуваласини пишиқ» қилади. Қиш ёки совуқ кунларда оёқ кийими иссиқ бўлсин. Донолар: «Бошингни совуқда, оёғингни иссиқда тут», — деб бекорга айтишмаган-ку!

Юқори нафас йўлларининг касаллигига (шамоллаш, грипп) қарши яна бир қатор тадбирлар бор. Исириқ тутатиш, терлаб туриш, томоққа сув олиб, ғар-ғара қилиш, бурунга сув олиш одатлари шулар жумласидандир. Сульфадемизин, норсульфазол, стрептоцид дориларини талқонга айлантириб, бурнаки қилиш керак. Шолғом, сабзи ва турли кўкатлар солинган сергўшт қайнатма шўрва, серқатиқ мастава, ширчой бадандаги грипп заҳрини суюлтириб, тер ва пешоб орқали ташқарига ҳайдаш хусусиятига эга. Қуюқ ёки бирор кучли овқат ейилган бўлса, иссиқ чой ичиб, терлашга не етсин! Бунда ҳам юқоридаги мақсад назарда тутилади.

Шифокорлар ихтиёрида гриппнинг кушандаси бўлган махсус дори-дармонлар мавжуд. Гриппга қарши зардоб. гаммаглобулин ва интерферондан кўп фойдаланилади. Шунинг билан бирга бош оғригига, йўталга, балғам кўчиришга, юрак фаолиятини кучайтиришга қаратилган омиллар беморни узилмасдан, ўз вақтида соғайиб кетишига ёрдам беради.

Грипп бўлмайин десангиз, санитария-гигиена қоидаларига риоя қилинг, жисмонан чиниқинг! Рус олими И. Тарханов айтганидек, «тобланган темир, пўлат, чидамли ва мустаҳкам бўлади, чиниққан одам бардам бўлиб, касаллика осонликча дучор бўлмайди».

Ҳ. АБДУЛЛАЕВ,
врач.

ТОШКЕНТ ШАҲАР МЕҲНАТКАШЛАР ВАКИЛЛАРИНИНГ 1972 ЙИЛ 7 НОЯБРЬ НАМОЙИШИ ТЎҒРИСИДА

7 ноябрь эрталаб соат 10 да Ленин номли майдонда Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий Округи қўшинларининг паради бўлади. Парад тугагандан сўнг Тошкент шаҳар меҳнаткашлари вакилларининг умумшаҳар намойиши бўлади.

Намойиш соат 11 да бошланади.

Намойишда қатнашувчи меҳнаткашлар вакиллари корхоналар, муассасалар ва ўқув юртлари бўйича ўзларининг йиғилиш пунктларига тўпланадилар ва уюшган ҳолда белгиланган маршрут бўйича район колонналари билан Ленин номли майдонга йўл оладилар.

Таклиф билетлари бўлган кишилар Ленин номли майдонга соат 9-у 45 минутгача қўйилади.

Махсус пропускаси бўлган автомашиналардан ташқари ҳамма турдаги транспортларнинг ҳаракати шаҳарнинг марказий қисмида — Навоий, Энгельс, Пролетар, Шота Руставели, Богдан Хмельницкий, Фурқат, Карл Маркс кўчаларида соат 7 да тўхтатилади ва намойиш тугагандан сўнг тикланади.

ШАҲАР ОКТЯБРЬ КОМИССИЯСИ

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55— Кўрсатувлар программаси, 18.00 — «Юлдузча» телевизион журнали (ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.40 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. Ёшларнинг Бутуниттифоқ зонал телевизион фестивали. Душанба, Тошкент телевидение студиясининг программаси. 19.45 — «Ахборот» информацион программаси.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.30 — Ўн минут музика.

Ўзбек тилида: 20.40 — «Ахборот» информацион программаси, 21.00 — «Совет Ўзбекистони композиторлари». Монас Левиев.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 — «Вақт» информацион программаси.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.30 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. Сабзавоткорлик факультети, 23.00 — «Томдан сакраш». Бадиий фильм (рус тилида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Химия — 10-синф. «Бензолнинг хоссалари, хусусиятлари ва ишлатилиши». (ўзбек тилида), 12.25 — Химия 10-синф. «Бензолнинг хоссалари, ҳусусиятлари ва ишлатилиши (рус тилида).

18.05 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 — «Қўғирчоқлар саёҳатдан қайтиб келди» (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.30 — Д. Лошкин чалади, 20.50 — Рангли телевидение. «Ишонч, умид, севги». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг иккинчи серияси,

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

22.00 — «Ёнғиндан эҳтиёт бўлинг» (ўзбек тилида).

22.30 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

Ўзбек тилида: 19.00 — Ўқитувчи экрани. СССР территориясининг иқлим типлари, 19.40 — Тарих. 10-синф. «Ўзбекистонда революция иши учун содиқ курашчилар», 22.20 — Тошкент янгиликлари (ўзбек ва рус тилларида).

Рус тилида: 20.40 — Реклама ва эълонлар, 20.50 — «Бегуминнинг беш юз миллионли хазинаси». Телевизион спектаклнинг 2-серияси.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 1/XI да — Севги тумори.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/XI да Мирзо Улуғбек.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 1/XI да Менинг жаннатим.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Куч аттракциони — ака-ука Новаклар. Постановкачи жаҳоннинг экс-чемпиони, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, РСФСРда хизмат кўрсатган артист Г. Новак.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Чигал излар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мени топгин Лёна — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ҳайвон ва болаларга раҳм қил — (тоқ соатларда), Шер қабри — «СПУТНИК» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Ғалабадан сўнгги жанг — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Рус даласи — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Полиция комиссарининг республика прокурорига иқрори — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Муслим Магомаев куйлайди — «МОСКВА» (кундуз соат 5.30 минутда, кеч соат 9 да).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64697.
Р. 2687. Б. 1871.